

SPECIALLÆGEKLINIK
for Børn & Unge
v/ Line Cleemann

Stor højde

Vækstkurver:

Se vejledningen "Lille højde".

Hvad er øget vækst?

Øget vækst defineres som længde, som afviger fra det, som var forventet på baggrund af barnets tidligere vækst eller længde over de øverste linjer på længdeskemaet (over +2 standard deviationer).

Det er almindeligt, at væksten varierer i løbet af de to første leveår, og det er sjældent tegn på sygdom. Dette er specielt tydeligt hos børn, der er født for tidligt, hvor det er almindeligt med en øget vækst de første to år (kaldes også "catch-up-vækst").

Hvad er symptomerne på øget vækst?

I langt de fleste tilfælde er det eneste symptom på øget vækst stor højde.

Hvilke symptomer skal du være særlig opmærksom på?

Du skal være opmærksom på andre symptomer end stor højde, f.eks.: for tidlig eller forsinket pubertet, et påfaldende udseende, abnorme proportioner af kroppen, problemer med barnets adfærd, nyopstået hovedpine og synsforstyrrelser samt overvægt.

Hvordan stilles diagnosen?

Man stiller diagnosen ved at kontrollere barnets vækst ved hjælp af vækstkurver. Hvis de afviger, skal man finde årsagen til det. Første trin er at skønne, hvad barnets forventede sluthøjde bliver. Det kan gøres på to måder. Enten kan man tage røntgenbilleder for at bestemme modningen af skelettet og derefter sammenligne denne med barnets alder. Eller man kan beregne sluthøjden på baggrund af forældrenes højde efter følgende formler:

Drenge: $(\text{mors højde} + \text{fars højde} + 13 \text{ cm})/2$

Piger: $(\text{mors højde} + \text{fars højde} - 13 \text{ cm})/2$

Den forventede sluthøjde vil da ligge indenfor et interval af $\pm 8,5$ cm

I visse tilfælde kan det være relevant at tage blodprøver for at måle niveauer af væksthormon, stofskiftehormon og kønshormoner (f.eks. østrogen, testosteron).

Hvad skyldes øget vækst?

I de fleste tilfælde skyldes den store vækst arv fra forældrene. Det betragtes som en normal variant. Det er få tilfælde af øget vækst, der skyldes sygdom.

Er øget vækst arveligt?

Øget vækst kan være arveligt, og forskere vurderer, at ca. 80 procent af et menneskes højde bestemmes af gener, som barnet har arvet fra forældrene. Et menneskes højde bestemmes af flere genvarianter, og det er derfor svært at forudsige præcist, hvor højt et

barn vil blive. Forskellige kombinationer af genvarianter kan medføre, at søskende har forskellige højder.

Hvordan behandler man øget vækst?

Hvis en eller begge forældre er høje, kan det komme på tale at reducere væksten, hvis den forventede sluthøjde er over 205 cm hos drenge eller over 185 cm hos piger.

Behandling af stor højde diskuteres for tiden blandt børnelæger. Behandlingen har tidligere bestået i kønshormonbehandling, men denne behandling anvendes nu sjældent, da den har en meget begrænset effekt. Der er nyere behandlingsmetoder tilgængelige, som stopper væksten ved at ødelægge vækstzonerne i knoglerne i benene ved en kikkertoperation. Hvis den øgede vækst har andre årsager end højden hos forældrene, afhænger behandlingen af årsagen.

Hvordan udvikler øget vækst sig?

I de fleste tilfælde af øget vækst, hvor årsagen er stor højde i familien, bliver sluthøjden også stor. Ellers afhænger de af den tilgrundliggende årsag.

Kilde: Sundhed.dk